

Chalupa, Aleš

Obsah

In: Chalupa, Aleš. *Gnosticismus*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, pp. [3]-4

ISBN 978-80-210-6507-9; ISBN 978-80-210-6510-9 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/128600>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Obsah

1. Kapitola	5
Gnosticismus a jeho místo v dějinách náboženství: vymezení a prameny	5
Gnosticismus a gnóze – terminologické vymezení	5
Prameny k vědeckému zkoumání gnosticizmu	7
Rukopisy z Nag Hammádí: milník v dějinách studia gnosticizmu	11
Významné objevy gnostických textů v době po nález rukopisů z Nag Hammádí	14
Význam objevu rukopisů z Nag Hammádí	14
2. Kapitola	16
Gnosticismus: charakteristické myšlenky a motivy; badatelské přístupy a krátké dějiny studia gnosticizmu	16
Gnóze („Poznání“, „Znalost“)	17
Dualismus	18
Gnostická kosmologie a kosmogonie	18
Gnostická antropologie a antropogonie	20
Gnostická soteriologie a eschatologie	21
Gnostická etika a pravidla praktického života	23
Dějiny studia gnosticizmu a jeho pojetí	24
3. Kapitola	27
Gnosticismus – jeho počátky a zdroje; Základní typologie gnostických systémů	27
Počátky gnosticizmu: nástin	30
Raně gnostické (?) systémy	32
Šimon Mág (též známý jako Simon z Gittai)	32
Menandros a Saturnilos (Saturninus)	33
Kérinthos	33
Karpokratés.	34
Velké gnostické systémy 2. století n. l.	34
Basileidés	34
Markión ze Synopé	35
Gnostické systémy „tří principů“	37
Naasejci	37
Peraté	38

4. Kapitola	39
Setovská gnóze aneb „klasický gnosticismus“	39
Tajná kniha Janova (Struktura a obsah)	40
Preambule a apokalyptický rámec	41
I. Odhalení tajemství kosmu	41
A. Theosofie	41
B. Kosmogonie	42
II. Soteriologický dialog	43
Setovská gnóze a otázka jejího sociohistorického zakotvení	46
5. Kapitola	48
Valentinovská gnóze	48
Prameny ke studiu valentinovské gnóze	49
Oblast rozšíření valentinovské gnóze	50
Západní větev valentinovské gnóze	51
Východní větev valentinovské gnóze	51
Nauka valentinovské gnóze	52
Valentinovská antropologie	53
6. Kapitola	54
Gnosticismus a jeho pokračovatelé: manicheismus a mandejci	54
Mání a manicheismus	54
Mání a jeho život	55
Mání a jeho dílo	59
Mání a jeho učení	62
Prameny ke studiu manicheismu	63
Autentické manichejské texty	66
Manichejský kosmologický a soteriologický mýtus	68
Manichejská církev	69
Mandejci	70
Mandejská náboženská doktrína	71
Mandejský kult a etické normy	71
Vznik a počátky mandejského náboženství	72
7. Kapitola	73
Gnosticismus – dekonstrukce jedné vědecké kategorie	73
Bibliografie	77
Základní studijní literatura	77
Rozšiřující bibliografie	80